

στο μικροσκόπιο...

Συνέταιροι με το ζόρι

Του ΑΧΙΛΛΕΑ ΦΑΚΑΤΣΕΛΗ

Η Τουρκία θα είναι στο εξής υποχρεωμένη να ζητάει διεξάγει τις αεροπορικές της επιχειρήσεις κατά των βάσεων των Κούρδων ανταρτών στο Β. Ιράκ, σύμφωνα με τη νέα «συμφωνία ασφαλείας» που υπεγράφη, την περασμένη Δευτέρα, μεταξύ Ιράκ και ΗΠΑ.

Πρόκειται για τη συμφωνία που ορίζει λεπτομερώς το χρονοδιάγραμμα της αποχώρησης των αμερικανών πεζοναυτών και τους όρους της μεταβίβασης της πολιτικής διαχείρισης στην ιρακινή κυβέρνηση, η υπογραφή της οποίας προκάλεσε διπλωματική δυσφορία στην Αγκυρα.

Η τουρκική ανησυχία οφείλεται στη συνολικότερη εκτίμηση ότι όσο ξετυλίγεται το κουβάρι της μεταβίβασης της εξουσίας στο Ιράκ, τόσο περιπλέκεται το πολιτικό και στρατιωτικό τοπίο στην ευρύτερη περιοχή. Κι αυτό μπορεί να δημιουργήσει ντόμινο στις όμορες με το Ιράκ χώρες.

Συγκεκριμένα, η Αγκυρα εκτιμά ότι η επικείμενη μετάβαση εξουσίας στο Ιράκ ευνοεί το κεντρικό στοιχείο, το οποίο ασκεί ισχυρή επιρροή στην ιρακινή κυβέρνηση. Αυτή η τουρκική εκτίμηση στοιχειοθετείται από την έμπρακτη αδυναμία της Βαγδάτης να θέσει υπό έλεγχο τους αυτονομιστές αντάρτες του PKK στο Βόρειο Ιράκ.

Τώρα, κατά την αμερικανο-ιρακινή συμφωνία, η οποία θα ισχύσει από 1-1-2009, θα είναι η Βαγδάτη αυτή που θα καλείται να αποφασίζει για τις τουρκικές επιχειρήσεις στο Β. Ιράκ, όπως και για άλλα ζητήματα εδαφικής κυριαρχίας.

Για την κυβέρνηση Ερντογάν αυτή η εξέλιξη αποτελεί κακό μαντάτο για τη διαχείριση του κεντρικού προβλήματος, το οποίο βρίσκεται πάντα ψηλά στην πολιτική της ατζέντα. Έχοντας μάλιστα νωπή την έγκριση της τουρκικής εθνοσυνέλευσης για την επέκταση των βομβαρδισμών και το 2009, η Αγκυρα διαβλέπει κίνδυνο ματαίωσής τους αν η ιρακινή κυβέρνηση, χωρίς την αυστηρή χειραγώγηση της Ουάσιγκτον, αρνηθεί να εγκρίνει τις επιχειρήσεις. Φόβος εκφράστηκε μέσω του αντιπροέδρου της κυβέρνησης Τζεμίλ Τσιτσέκ, ο οποίος προειδοποίησε ότι «η πρόωγη αποχώρηση των Αμερικανών δεν θα λύσει τα προβλήματα στο Ιράκ, διότι δεν διασφαλίζει την ειρήνη και τη σταθερότητα στην περιοχή».

Υπάρχουν, όμως, στην Τουρκία και κάποιοι που βρίσκουν θετική τη συμφωνία για την αποχώρηση των Αμερικανών από το Ιράκ. Πρόκειται για τους ανθρώπους του ακροδεξιού «Κόμματος Εθνικιστικής Κίνησης», που θεωρούν ότι η Τουρκία θα διαδραματίσει πρωταγωνιστικό ρόλο στα σχέδια της Ουάσιγκτον, καθώς θα υπάρξει ανάγκη αναβάθμισης της αμερικανικής βάσης του Ινσιρλίκ στον τουρκικό Νότο, κι αυτό το γεγονός θα ενισχύσει τελικά τη διαπραγματευτική θέση της Αγκυρας.

Λίγα εικοσιτετράωρα μετά την αναγγελία της συμφωνίας για αποχώρηση και μεταβίβαση της εξουσίας, και ύστερα από έντονο διπλωματικό παρασκήνιο, ΗΠΑ, Τουρκία και Ιράκ συμφώνησαν να συγκροτήσουν τριμερή επιτροπή «που θα εργαστεί για την εξεύρεση του καλύτερου δυνατού τρόπου ανάσχεσης του PKK» κι αυτό θα γίνει μέσω «προληπτικών μέτρων». Διευκρίνιση που μάλλον δυσχεραίνει την τουρκική στρατηγική των θεαματικών βομβαρδισμών και επιχειρήσεων και επιβεβαιώνει μια αναπόφευκτη πραγματικότητα: τώρα η Τουρκία πρέπει να ρωτά και τον νοικοκύρη πριν του βομβαρδίσει το σπίτι.

Ιεροί κανόνες, ανίερο κτηματεμπόριο

Του ΚΩΣΤΑ Ε. ΜΠΕΗ,
ομ. καθηγητή της Πολιτικής
Δικονομίας στο Πανεπιστήμιο Αθηνών

Το εκτεταμένο ανίερο κτηματεμπόριο, που σταθερά τροφοδοτεί την έντυπη και ηλεκτρονική επικαιρότητα των ημερών μας, δεν είναι καρπός μόνον της σύγχρονης διαπλοκής αρκετών ηγουμένων και επισκόπων της Εκκλησίας του Ιησού με το μεγάλο κεφάλαιο και τους κρυφούς κυβερνητικούς εταίρους εκείνου.

Παρόμοια έξαρση απαντούσε ήδη και στην ακμή της βυζαντινής αυτοκρατορίας, με αποτέλεσμα το 787, όταν ασκούσε την αυτοκρατορική εξουσία η Ειρήνη η Αθηναία, αντί του ανήλικου γιου της Κωνσταντίνου, να συνέλθει προς τούτο στην Κωνσταντινούπολη η Ζ' Οικουμενική Σύνοδος υπό την προεδρία του πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως Ταράσιου, με τη συμμετοχή και των απεσταλμένων από τη Ρώμη αντιπροσώπων του πάπα. Ανάμεσα σε άλλους ιερούς κανόνες, που θέσπισε εκείνη η Οικουμενική Σύνοδος, ήταν και ο λεγόμενος κανόνας ΙΒ', τον οποίο ο ενδιαφερόμενος αναγνώστης μπορεί να βρει στις σελίδες 332-333 του Πηδαλίου, που κωδικοποίησε το 1790 ο άγιος Νικόδημος ο αγιορείτης, εκδόθηκε δε για πρώτη φορά στη Λειψία το 1800 (ήδη εκδόσεις Παπαδημητρίου από το 1896), καθώς και στις σελίδες 592-611 του δεύτερου τόμου του Συντάγματος των θείων και ιερών κανόνων, που επιμελήθηκαν και εξέδωσαν τον 19ο αιώνα οι καθηγητές του πανεπιστημίου Αθηνών Γ. Ράλλης και Μ. Ποτλής.

Ορίζει, λοιπόν, κατά λέξη ο ΙΒ' κανόνας της Ζ' Οικουμενικής Συνόδου (με το γλωσσικό ιδίωμα της εποχής εκείνης) τα ακόλουθα:

«Ει τις επίσκοπος ευρεθεί, ή ηγούμενος, εκ των αυτουργίων του επισκοπείου, ή του μοναστηρίου, εκποιούμενος εις αρχοντικήν χείρα, ή ετέρω προσώπω εκδιδούς, άκυρον είναι την έκδοσιν, κατά τον κανόνα των Αγίων Αποστολών [λη'], τον λέγοντα: πάντων των εκκλησιαστικών πραγμάτων ο επίσκοπος εχέτω την φροντίδα, και διοικείτω αυτά ως Θεού εφορῶντος: μη εξείναι δε αυτώ σφετερίζεσθαι τι εξ αυτών, ή συγγενέσιν ιδίοις τα του Θεού χαρίζεσθαι: ει δε πένητες είνεν, επιχορηγήτω ως πένησιν, αλλά μη προφάσει τούτων τα της εκκλησίας απεμπολείτω. Ει δε προφασίζοντο ζημίαν εμποείν, και μηδέν προς όνησιν τυγχάνειν τον αγρόν, μηδ' ούτω τοις κατά τόπον άρχουσιν εκδιδόται τον τόπον, αλλά κληρικούς ή γεωργούς. Ει δε πανουργία πονηρά χρήσιντο, και εκ του κληρικού ή του γεωργού ωνήσινται άρχων τον αγρόν, και ούτως άκυρον είναι την πράσιν, και αποκαθίστασθαι τω επισκοπείω, ή τω μοναστηρίω: και ο επίσκοπος του επισκοπείου, ο δε ηγούμενος του μοναστηρίου: ως διασκορπίζοντες κακώς, α ου συνήγαγον».

Αυτό το κείμενο του ΙΒ' Ιερού Κανόνα που θέσπισε η Ζ' Οικουμενική Σύνοδος ερμήνευσαν στη συνέχεια διά μακρών μεταγενέστεροι πατέρες της Εκκλησίας, όπως ο Ζωναράς, ο Βαλσαμών, ο άγιος Νικόδημος ο αγιορείτης και άλλοι, οι οποίοι εξήγησαν, κατά πρότον, τι είναι τα «αυτούργια». Δηλαδή, καθώς οι ερμηνευτές τονίζουν, «όλα εκείνα τα πράγματα

που κάμνουσιν εισοδήματα, και μάλιστα τα ακίνητα, οίον χωράφια, αμπέλια, ελαιώνες, και άλλα. Περί τούτων λοιπόν διορίζεται ο παρών κανών, λέγων, ότι όποιος ταύτα ήθελεν αποξενώσει, Επίσκοπος μεν από την Επισκοπήν, Ηγούμενος δε από το Μοναστήριον, τα δώσει εις άρχοντας [δηλαδή αφεντάδες του πλούτου ή/και της κοσμικής εξουσίας] ή με πωλησίαν, ή με αλλαξίαν, να μένη άκυρος η τοιαύτη δόσις και τα πράγματα να επιστρέφονται εις την Επισκοπήν, ή το Μοναστήριον».

Με το ίδιο πνεύμα οι προαναφερόμενοι ερμηνευτές του ΙΒ' Ιερού Κανόνα της Ζ' Οικουμενικής Συνόδου τονίζουν ότι «ει δε τυχόν ο Αρχιερεύς, ή ο Ηγούμενος, προφασίζονται, ότι το τάδε χωράφι, ή το αμπέλι δεν κάμνει εισόδημα και κέρδος, αλλά μάλλον ζημίαν, ας πωλούν αυτό, όχι εις άρχοντας και δυνάστας, αλλ' εις κληρικούς και γεωργούς, ανθρώπους δηλαδή ταπεινούς και ευτελείς [φτωχούς]. Ει δε με πανουργίαν ήθελεν δώσουν πρότον αυτό εις αυτούς, με σκοπόν διά να το πάρη μετά ταύτα ο άρχων από αυτούς η μεν πώλησις αυτή να ήναι άκυρος, ο δε τοιουτοτρόπως πώλησας αυτό Επίσκοπος, να διώκεται από την Επισκοπήν, ο δε Ηγούμενος να διώκεται από το μοναστήριον, ότι τα αφιερώματα εκείνα οπού άλλοι αφιέρωσαν και συνήγαγον καλώς, αυτοί κακώς διεσκόρπισαν και επώλησαν».

Λοιπόν, αυτά θεσπίζει ο ΙΒ' Ιερός Κανόνας της Ζ' Οικουμενικής Συνόδου: ακυρότητα των πωλήσεων εκκλησιαστικών και μοναστηριακών ακινήτων προς αφεντάδες του πλούτου και της κρατικής εξουσίας, καθώς και άμεση αποπομπή του επισκόπου ή του ηγούμενου που συνέπραξε σε τέτοιες αυτοδικαίως άκυρες πωλήσεις.

Βεβαίως η ανάγνωση των παραπάνω κειμένων μόνο μελαγχολία και αποκαρδίωση μπορεί να προκαλεί σε κάθε έντιμη συνείδηση, καθώς γνωρίζει ότι ατιμωρητί κάποιοι επίσκοποι και ηγούμενοι εκποίησαν και δεν έπαψαν να διαπραγματεύονται να πουλήσουν και στο μέλλον εκκλησιαστικές και μοναστηριακές εκτάσεις σε σύγχρονους αφεντάδες του καπιταλισμού ή άλλους οπωσδήποτε ευκατάστατους αστούς για τις βίβες τους.

Μ' αυτά τα δεδομένα, λοιπόν, ανακύπτει η περαιτέρω εύλογη απορία, αν ο προαναφερόμενος ΙΒ' κανόνας της Ζ' Οικουμενικής Συνόδου ανήκει στο χρονοντούλαπο της Ιστορίας, ώστε να μπορούν οι επίσκοποι και οι ηγούμενοι να τον θυμούνται απλώς και μόνον ως μακρινό ιστορικό επεισόδιο μιας ξένης προς τις σύγχρονες οικονομικές απαιτήσεις απλοϊκής νοοτροπίας ευσεβών κατά τα άλλα γερόντων.

Το ερώτημα τούτο γίνεται ακόμη οξύτερο, αν συνδυαστεί με το περαιτέρω ερώτημα, αν ειδικώς το νομικό πρόσωπο της Εκκλησίας της Ελλάδος έχει δώσει προσοχή στην κατηγορηματική επιταγή του άρθρου 3 §1 του ισχύοντος Συντάγματος, που, απευθυνόμενο ακριβώς σ' αυτό το νομικό πρόσωπο της Εκκλησίας της Ελλάδος, την επιτάσσει ανεπιφυλάκτως να «τηρεί απαρασάλευτα τους ιερούς αποστολικούς και συνοδικούς κανόνες», ένας από τους οποίους είναι και ο προαναφερόμενος ΙΒ' Ιερός Κανόνας της Ζ' Οικουμενικής Συνόδου.

Οπωσδήποτε η κατηγορηματικότητα της επι-